

Värdefull spin-off. Per Olsson, VD på släpvagnstillverkaren Parator i Hälsingland, är ledande i branschen. Här med sin senaste ETT-bil, där alla delar i efterfordonet är tillverkade i det lätta specialstålet Domex 700 från SSAB:

– Genom ETT-projektet har vi lärt oss väldigt mycket om nya material och hur de längre, tyngre fordonen uppför sig. Och det dessutom hjälpt oss i tillverkningen av dagens vagnar, när det gäller att optimera konstruktionen. Så vi står väl rustade inför framtiden!

3 projekt på G

LARS BJÖRNFORT,
Stora Enso Bioenergi

– Vi planerar för en flisbil och en huggbil i ST-klassen och hoppas att de kan rulla redan i början av 2014. Vi får erfarenheter av våra kollegor på rundvirkessidan, som har varit med från början i ETT-projektet.

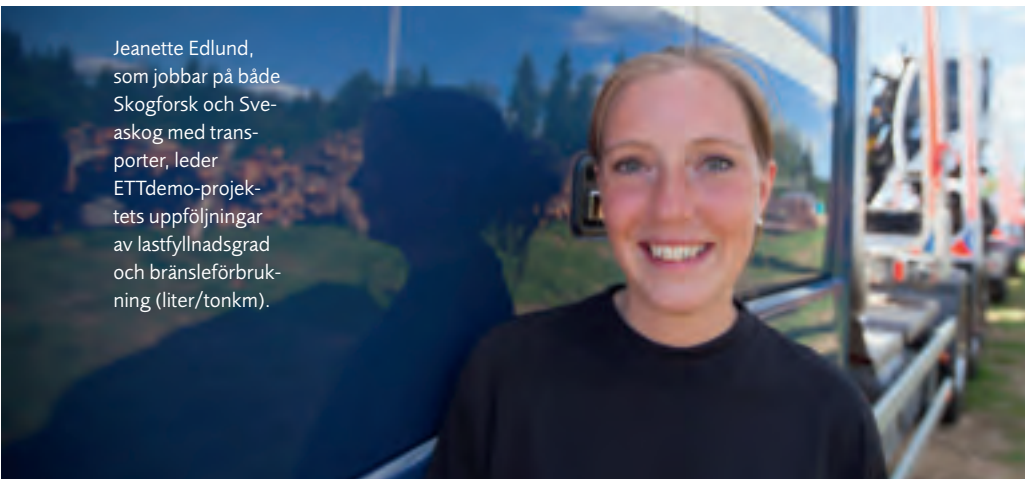
8 värdefulla spinoff-effekter och produkter från ETTdemo-projektet:

- Volvo och Scania är välpositionerade på flera marknader som står i begrepp att införa tyngre och längre fordon.
- SSAB har byggt upp mycket goda erfarenheter av olika sorters höghållfasta stål. Detta möjliggör lättare fordon med större nyttolast - och därmed energieffektivare transporter.
- Bromstillverkaren WABCO har utvecklats ett unikt styrsystem för bromsar.
- Efterfordonstillverkaren Parator har byggt upp erfarenhet som har gjort dem ledande inom längre och tyngre fordon vilket bl.a. ledde till att de fick uppdraget att tillsammans med Scania leverera åttio 90-tonsfordon till Clifton.
- Dragkrokstillverkaren VBG har, med erfarenheter från projektet, etablerat en världsstandard för dragkroksdimensioner.
- Ett av Scanias fordon har utrustats med RME-motor vilket är unikt på ett så tungt fordon.
- ExTe har levererat sitt COM 90 lastsäkringssystem till den nya ETT-bilen i Överkalix. Stakarna sänks ned vid tomkörning vilket minskar luftmotstånd och bränsleförbrukning.
- CTI (Central Tire Inflation) har installerats på flera av projektets fordon. Förutom att det ökar bärigheten på skogsbilvägar så ger det mindre rullmotstånd på asfaltsvägarna då däckerna alltid håller rätt tryck. Det minskar bränsleförbrukningen. Att ha CTI på nio axlar har inte tidigare testats i Sverige.

ExTes COM 90-stakar sänks ned vid tomkörning för att minska luftmotståndet.

Jeanette Edlund, som jobbar på både Skogforsk och Sveaskog med transporter, leder ETTdemo-projektets uppföljningar av lastfyllnadsgrad och bränsleförbrukning (liter/tonkm).

ANNA OLSSON,
Holmen Skog AB

”Vi ser över möjligheten att köra en ST-bil mellan Härjedalen och Iggesund. Bilen ska då troligtvis gå i en grupp. Bron i Ljusdal har varit en flaskhals för projektet, men Trafikverket har klassat upp den till 74 ton och vi kan gå vidare med en formell dispensansökan.

JOHN SAMUELSSON,
Billerudkorsnäs Skog AB

– Vi filar på eget delprojekt med en ETT-bil i Norrbotten för långa transportavstånd med destination Karlsborg.